

zapravljivi Boy nujno sumljiv umora. Da pa ne izda zakonske žene — svoje ljubice, niti ne dokazuje alibija, temveč ubeži ter se pridruži Karlistom; ali čim se zadeva zasuče njemu v prid, ga ustrelji obmejna straža.

O priliki je Coloma povedal, da piše za vse one, ki ga sicer ne bi hodili poslušati, govorečega z lece. Ta namen se da jasno izluščiti iz vsega poteka: spočetka prirodno, semtertja šegavo pripovedovanje, ko pa si se zamotal v zajemljivo mrežo dejanj, se prede niz ljubeznivih in lepih nauk. Zastopniki višjih krogov so načeloma ugodneje očrtani nego ljudski sloji . . . Prvoboritelj se zdi pogosto brezdelen, le somišljeniki ga vlekó iz zagat in zadreg, nato ga je zgolj dobrota, drugače bi ne bil možen bistveni zaplet, potem zopet pretirano hitro zaspi v najbolj kritičnih trenotkih. Pri vsem tem naletimo na več točnih dušeslovnih iveri, ki so seveda lahko priučene. Naivno se mi vidi, da pisatelj toliko deluje s hudički, satani in njih protinožci.

G. prevajalec se je gotovo češče bavil s štivom à la „Cvetje z vertov sv. Frančiška“, toda platnic menda ni opazil, zakaj v jezikovnem oziru bi trebalo popraviti mnogokaj. Kakor našim novinarjem je tudi njemu neznan polglasni *e* v mn. rod. žen. samostalnikov, od povratnega glagola v 3. os. edn. mu zavisi dopolnilo v tož., pridevnikove določne oblike sploh ne rabi, ne vštévši pestre zmede v pisavi in sklanjavi tujih imen. Šminka je po naše lepotilo, ribati pa meti ali drgniti. Kedor pravi zistem, ga pozdravim: zervus!

Ant. Debeljak.

Vojnovičeva šestdesetletnica Dne 9. oktobra t. l. so proslavili Hrvati šestdesetletnico največjega jugoslovanskega dramatika, Iva Vojnovića. Tudi nam Slovencem je odlični pesnik, dedič stare dubrovniške kulture, znan in drag; njegova Psyche in njegov Ekvinocij sta se vprizorila v Ljubljani; stara majka Jela, ena najboljših kreacij gospe Danilove, je vsem, ki so jo videli, še danes živa pred pred očmi. Smrt majke Jugovićev je izšla v slovenskem prevodu profesorja Westra, bila je sprejeta na repertoar za sezono 1912/13, a se je morala sredi skušenj odložiti na ugodnejše čase. Dandanes begajo preko odra ljubljanskega gledališča tuje sence, ki vidiš, da odpirajo usta, a so vendarle neme. In tako sta slavila Vojnovića samo Zagreb in Praga. Praga z Dubrovačko trilogijo, Zagreb z Ekvinocijem. Pred svečano predstavo v hrvatskem deželnem gledališču, pri kateri je bil navzoč tudi slavljeneč, je govoril dr. D. Prohaska o Vojnoviću kot pesniku tragedije jugoslovanske majke. Evo ob kratkem posnetek njegovih izvajanj. Ekvinocij — Smrt Majke Jugovićev — Lazarevo Vaskresenje — Imperatrix: štiri krepke drame, tetralogija Majke. Od prve do zadnje raste pojmovanje in ideja. Jela v Ekvinociju je še junakinja samo obiteljske tragedije. Majka Jugovićev ima dinastijski, državni ideal; ona, kakor tudi Majka Lazara Kujnužića, je Majka Osvetnica, Carica Smrti, ki žrtvuje svoj zarod radi bodoče osvete. A pesnik je uvidel, da Majka Osvetnica ni poslednji in najvišji lik jugoslovanske Majke. Osveta izziva osveto brez kraja, klanje brez svrhe. In pred njegovim duhom je vstala Majka Oproščenja, Carica Zanosa in Vstajenja — Imperatrix, najvzvišenejši ideal ne le jugoslovanski, nego občečloveški. S tem moralnim razvijanjem gre vštric tudi estetski razvoj pesnikov v slogu in jeziku od realizma v Ekvinociju do idealizma in simbolizma v Imperatrix. — Slovenci se pridružujemo z iskrenimi čustvi Srbom in Hrvatom v proslavi velikega glasnika Jugoslovanstva. V vsako hišo vsa njegova dela! —K.

Še enkrat Madjarska študija o Slovencih. Velespoštovani gospod urednik. Dovolite mi sledeče kratke opazke k dr. Lončarjevemu referatu o mojem članku, ki sem ga objavil v „Huszadik Szárad“.

1. O Ljubljani in 1848. letu sva z dr. Lončarjem enakih misli. Madjarski čitavec bo tudi iz mojega opisovanja spoznal, da je bila takrat Ljubljana majhno, ubogo ponemčeno pokrajinsko mesto, ki je mogla ustanovitev univerze kvečjemu moralično podpirati. Hotel sem s to primerom med tedanjo Ljubljano in sedanjimi ogrskimi provincijalnimi mesti le prav posebno povdariti slabost slovenskega naroda v tistih časih.

2. Tudi glede dualizma sva z dr. Lončarjem komaj različnih nazorov. Gotovo bi nikdar ne prišlo do dualizma brez izgubljene bitke leta 1866. To pa je vsakemu madjarskemu inteligentu tako znano, da bi bilo odveč ga na to še posebej opozarjati. Bilo je pa tudi takrat mogoče, da bi prišlo do mnogo slabejše ali da bi sploh ne bilo prišlo do izravnave, ako bi Madjari ne imeli previdnih in doslednih politikov. Niti Madjari niti avstrijski Slovani niso bili tako močni, da bi določali smer zunanje politike. Na njih politični razsodnosti pa je bilo ležeče izkoristiti ugodni položaj, ki se je nudil, ne stopati v ospredje s pretiranimi zahtevami, ki niso bile v nobenem pravem razmerju z njih dejansko močjo, ampak le tisto zahtevati, za kar so se čutili zmožne braniti tudi v najneugodnejših političnih razmerah. In ta politična razsodnost je bila lastna med Madjari Deaku, med Slovenci pa Bleiweisu. Vsak avstrijski Slovan naj bi si tudi sam odgovoril na vprašanje, če so znali Slovani različne priložnosti tako modro izkoristiti, kakor so Madjari storili s položajem leta 1866.

3. Hočem porabiti to priliko, da se med mnogimi Slovenci, ki so me podpirali pri mojem raziskovanju, še prav posebno zahvalim gosp. dr. Lončarju, ki mi je mnogo pripomogel z odgovori na moja mnogoštevilna vprašanja, kakor tudi s svojimi že prej priobčenimi spisi. Žal, da so ti zelo kratki, a najboljši so, kar sem jih našel med slovensko politično literaturo. Pred vsem moram pohvaliti njegovo objektivnost v sodbi, katera je pri malih narodih več kot redka, a ki je edina sposobna okrepiti v tujem preiskovalcu simpatično zanimanje za drugorodne razmere in brez katere lastnosti je tudi nemogoč pravi vpogled v življenje drugega naroda.

Dr. Robert Braun.

Kaj prevajamo. Prevedeno imam iz ruščine: G. P. Danilevskega zgodovinska romana: „Na Indiju pri Petrě I.“, „Potemkin na Dunaje“. Iz francoščine romana: *Alphonse Daudet*: „Fromont jeune & Risler aîné“, *Ludovic Halévy*: „L'abbé Constantin“. Prevajam iz ruščine: G. P. Danilevskega veliki roman: „Devjati val“ (Hristova nevěsta). Iz poljščine: *Jozef baron Weysenhoff*: „Żywot i myśli Zygmunta Podfilipskiego“. *J. Benkovič*. — *Dr. Engelbert Jamar* sporoča, da je prevel *Gustava Flauberta* zgodovinski roman *Sala mmbô*.

